

COLUMN SJOERD IJDEMA

De waterstofwijk wordt in de pers niet altijd even positief beschreven. Dat is jammer maar daar doe je niet zoveel aan. Wat ik als jullie projectleider kan doen, is eerlijk het verhaal te vertellen als mijn mening over de waterstofwijk wordt gevraagd.

Zo kreeg ik onlangs de vraag of ik zelf bereid was om mijn gasketel in te ruilen voor een waterstofketel. Daar kon ik met de kennis die ik nu heb volmondig ja op antwoorden.

Maar dan wel gecombineerd met andere maatregelen die mijn energieverbruik omlaag brengen. Zonnepanelen bijvoorbeeld. Ik heb ze al ruim 10 jaar op mijn dak en elke zonnige dag hoor ik de omvormer zoemen en denk ik:

'Ah, daar komt de energie binnen'. Energie op die manier zelf opwekken en gebruiken, is een kick maar het is ook een goede bijdrage aan de verduurzaming van Nederland. Een hybride warmtepomp is een andere maatregel waarvan ik denk dat het een goede aanvulling is in mijn huis. In combinatie met goede isolatie en vloerverwarming kan dit een prima aanvulling zijn om mijn verbruik van fossiele brandstoffen te verminderen. Ik ga daar in ieder geval goed over nadenken, nog eens rekenen en in ieder geval een goed advies vragen.

Dat laatste is altijd verstandig. Ook in de Erflanden draait het om de goede vragen stellen, de juiste informatie zoeken en uiteindelijk ook de goede antwoorden krijgen op de vragen die je hebt. Daarna neem je het besluit om door te gaan of niet. Die keuze is voor iedereen persoonlijk. Neem die keuze op basis van goede informatie.

Ik ben benieuwd hoe jij erover denkt, laat het me weten, of maak een afspraak zodat we het erover kunnen hebben. Ik kom graag met iedere inwoner in gesprek. Stuur een mail naar sijdema@partoer.nl dan maken we een afspraak.

Sjoerd IJdema

UITKOMSTEN DRAAGVLAKPEILING

DRAAGVLAKPEILING HELPT OM TE VOLDOEN AAN INFORMATIEBEHOEFTE BEWONERS WATERSTOFWIJK

De gemeente Hoogeveen heeft opdracht gegeven aan de Hanzehogeschool voor het opzetten van een monitor voor het peilen van het draagvlak- en de informatiebehoefte van de bewoners van de Waterstofwijk Erflanden.

INFORMATIEBEHOEFTE

De peiling geeft informatie die gebruikt wordt voor het verder verbeteren van de communicatie en voor het gericht voorzien in de informatiebehoefte van de bewoners. Voor de zomer volgt dan de tweede peiling zodat de ontwikkeling van het draagvlak en de informatiebehoefte goed te volgen is. Het uiteindelijke doel is de bewoners goed te informeren zodat zij individueel een goede afweging kunnen maken of zij mee willen doen in het waterstof project of niet. Het besluit of en hoe de transformatie naar waterstof in Erflanden gaat plaatsvinden is gepland aan het einde van 2022.

PROCES

De Hanzehogeschool heeft samen met de Bewonersraad en de projectleider van de bewoners, Sjoerd IJdema, de vragenlijst opgesteld. Vervolgens hebben studenten in november de eerste draagvlak- en informatiepeiling gedaan onder de bewoners van de 427 woningen van de Waterstofwijk Erflanden. In totaal hebben er 121 bewoners de enquête volledig ingevuld. Naast vragen over draagvlak en de informatiebehoefte is ook een inventarisatie gedaan van de aardgasapparatuur in de huizen.

**SCAN DE QR-CODE VOOR HET
INZIEEN VAN HET RAPPORT VAN
DE EERSTE DRAAGVLAKPEILING.**

DONDERDAG 10 FEBRUARI: INFORMATIEBIJEENKOMST ONLINE

We hadden gehoopt dat we op 10 februari weer fysiek samen konden komen. Dat is helaas door corona nog iets te vroeg. Daarom organiseren we op donderdag 10 februari van 19.30 tot 20.30 uur een online informatiebijeenkomst. De afgelopen tijd hebben studenten van de Hanzehogeschool in Groningen een onderzoek gehouden onder alle inwoners van de Waterstofwijk. In de bijeenkomst deelt de Hanzehogeschool de resultaten van de enquête.

Programma

- 19.30 uur Opening door Kees Boer, projectleider waterstofwijk
- 19.35 uur Terugkoppeling van de draagvlakpeiling: doel, context, samenvatting en conclusies; door Wim Elving, Lector Sustainable Communication van de Hanzehogeschool
- 20.00 uur Beantwoorden vragen van de bewoners; Sjoerd IJdema, projectleider van de bewoners, zit hiervoor ook aan tafel
- 20.30 uur Afsluiting

AANMELDEN

U kunt zich aanmelden via e-mail: waterstofwijkhoogeveen@hoogeveen.nl.

U ontvangt dan een paar dagen van tevoren via de email een link om deel te nemen aan de bijeenkomst.

VRIJDAG 11 MAART: EXCURSIE NAAR WATERSTOFHUIS APELDOORN

Kiwa, netwerkbedrijf Alliander en Cv-producent REMEHA hebben in Apeldoorn samen de eerste waterstofdemowoning van Nederland gebouwd. Het is een als woonhuis ingerichte test- en demolocatie die ook wordt gebruikt als opleidingslocatie voor monteurs en installateurs. We nodigen jullie graag uit voor een excursie naar dit bijzondere huis.

Het programma zal bestaan uit twee onderdelen:

1. Waterstof in je woning: Wat merk ik van waterstof, wat verandert er in mijn huis en hoe zit het met de veiligheid? Deze aspecten worden tijdens de rondleiding in de woning besproken. Hierbij is er uiteraard gelegenheid voor vragen.
2. Waterstof zelf beleven: Wat is waterstof, hoe ziet het eruit, hoe gedraagt het zich en hoe ruikt het. Ontdek het met de waterstofafel.

De excursie staat gepland op vrijdagmiddag 11 maart 2022, onder voorbehoud van de dan geldende coronamaatregelen. Wil je mee? Meld je dan alvast aan via waterstofwijkhoogeveen@hoogeveen.nl. Voor chauffeurs is er een reiskostenvergoeding beschikbaar van 19 cent per kilometer. Bij je aanmelding kun je aangeven of je zelf rijdt en anderen mee kunt nemen of dat je liever mee wilt rijden. Verdere informatie volgt later.

FEIT OF FABEL

Bij het verduurzamen van jouw woning wil je een weloverwogen beslissing nemen. Maar er gaan veel verhalen rond over waterstof. Daardoor is het soms best lastig om te overzien wat wel of niet klopt. En wat je er eigenlijk zelf van vindt. Dat snappen we goed. Daarom nemen we in deze serie een aantal gehoorde uitspraken over waterstof onder de loep, samen met een expert op het gebied van de energietransitie: Dr. Ir. Jan-Jaap Aué. Samen ontleden we een stelling. Klopt het wat er gezegd wordt? Of hebben we te maken met nuances? En wat betekent het eigenlijk voor jou, als je jóúw woning verduurzaamt met een waterstof cv-ketel?

STELLING: EEN CV OP WATERSTOF IS EEN 'VERKAPTE VERSLAVING' AAN AARDGAS

Dr. Ir. Jan-Jaap Aué verklaart:

In deze stelling zit wat mij betreft een soort verkapte misvatting. Kijk, als je gedachte is: alle waterstof komt uit aardgas en daar blijven we met waterstoftoepassingen aan vastzitten, dan ben ik het eens met de stelling. Je moet geen waterstof uit aardgas maken en dat vervolgens in een cv-ketel (blijven) stoppen. Dat is geen oplossing voor het klimaat. Sterker nog: dan kun je nog beter rechtstreeks op aardgas stoken, want

anders verlies je tijdens het omzetten van waterstof in warmte ook nog extra energie. Maar in de toekomst komt steeds meer groene waterstof beschikbaar: schone waterstof uit water gemaakt met groene stroom. Dat is een nagenoeg CO₂-vrije variant. Daarmee maak je wel degelijk een positieve klapper voor het klimaat. En van het bouwen van een systeem dat stoken mogelijk maakt op een stof die duurzaam geproduceerd wordt, kan je nooit zeggen dat je daarmee een verslaving aan aardgas creëert. Die logica gaat aan mij voorbij.

Ik snap wel waar de opvatting uit voortkomt. Er heerst namelijk een bepaalde veronderstelling dat er 'in groten getale' wordt overgegaan op waterstof, met woonwijken tegelijk - op allerlei plekken in Nederland. Ja, in dat geval zou er ook niet voldoende groene waterstof voor alle huishoudens beschikbaar zijn. Maar 'iedereen tegelijk voorzien van waterstof'; dat is helemaal niet aan de orde. We starten in Nederland met twee lokale pilots via het Rijksprogramma 'Aardgasvrije wijken' - waaronder in de gemeente Hoogeveen. Het gaat in totaal misschien over duizend woningen. Er is geen enkel probleem om die woningen van groene waterstof te voorzien. Er is daarvoor gewoon voldoende groene waterstof beschikbaar en daarmee gaan die wijken bediend worden. Pas ná de pilots zal er worden onderzocht of er in Nederland verder wordt opgeschaald en op welke termijn. En alléén als er ook daadwerkelijk voldoende groene waterstof is. Ook is de vraag naar groene waterstof nog te verkleinen, door bv verdere ontwikkeling van hybride warmtepompen op waterstof. De verwachting is dat er rond 2030 een veel grotere beschikbaarheid is van groene waterstof. Precies ook op het moment dat de meeste mensen van 'het stoken op gas' af moeten zijn.

Even resumé: de insteek is dus niet dat we vanaf volgend jaar allerlei woonwijken in Nederland ombouwen voor stoken op waterstof, per tienduizenden tegelijk. Dat zou ook gek zijn: je kan geen oplossingen in de markt zetten op het moment dat er nog niet genoeg groene waterstof beschikbaar is. Daarom gaat dit gefaseerd. Maar om in 2030 klaar te zijn, moet je wél al vandaag beginnen. En vooral de discussie niet groter maken dan hij is. Want dat is iets wat je vaak ziet: een veronderstelling dat, wanneer er iets nieuws wordt gedaan, het altijd metéén perfect moet zijn. Efficiëntie kaapt de discussie. Maar beter beseffen we dat alles wat we nu doen dat beter is dan hoe het was, al winst ís. We moeten dus vol elk pad benutten. Want we hebben alle opties nodig.

CONCLUSIE: FABEL

In de toekomst komt steeds meer groene waterstof beschikbaar: schone waterstof uit water gemaakt met groene stroom. Dat is een nagenoeg CO₂-vrije variant. Het is een fabel om te zeggen dat je jezelf met een waterstof cv-ketel afhankelijk maakt van (of 'verslaafd' raakt aan) aardgas.

OVER JAN-JAAP

Jan-Jaap Aué is directeur van EnTranCe | Centre of Expertise Energy en daarnaast Lector Waterstoftoepassingen bij Hanzehogeschool Groningen.

CONTACT

www.waterstofhoogeveen.nl

 [waterstoferlanden](#)

 [waterstoferlanden](#)

Schrijf je hier in voor de digitale nieuwsbrief
www.hoogeveen.nl/inschrijven-nieuwsbrief

